

**Erasmi a Chokier Tractatus iurisdictionis ordinariae in
exemptos, illorumque exemptione ab ordinaria
iurisdictione**

in duos tomos distinct.

Quo Praeter Varias Ac pervtiles Additionibus praecipuis & in foro
potissimum occurentibus Tomi primi Quaestionibus annexas, etiam S.
Rotae Romanae Decisiones Novissimae De Eadem materia editae, &
singulari studio selectae continentur - Hac postrema editione
praecedentibus duobus Tomis primum additus

Chokier, Érasme de

Coloniae Agr., 1684

Decisio XCII. Moniales S. Claræ, quarum annui reditus non excedunt
valorem 25. ducatorum auri de camera pro qualibet moniali, exemptæ
sunt à decimis ex speciali privilegio Gregorii XII. & an ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61921](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61921)

D E C I S I O X C I I .

Moniales S. Claræ, quarum annui redditus non excedunt valorem 25. ducatorum auri de camera pro qualibet moniali, exemptæ sunt à decimis speciali privilegio Gregorii XIII. & an hujusmodi privilegium amittatur per non usum vel contrarium usum.

Inter impres-
sas Buratto
decis. 704.

R. P. D. Buratto.

Conchen. decimarum S. Clementis.

Veneris 12. Maii 1623.

S U M M A R I U M .

1	Monasteria monialium tertii Ordinis S. Francisci ac eorum bona quaecunque sunt penitus ab omnibus decimis & collectis exempta.	8	Prescriptio quadragenaria sufficit contra Ecclesiam.
2	Exemptio à decimis debet continere derogationem cap. nuper de decim.	9	Privilegium Ordinis non admittitur non usum unius tantum monasterii.
3	Negativa probatur per testes coarctantes etiam virtualiter tantum.	10	Privilegium non amittitur per non usum vel per prescriptionem, quando in eo adest decretum irritans reprobivum.
4	Oeconomi seu collectores deponentes de redditibus Ecclesie praevalent aliis.	11	Privilegium exemptionis à decimis amittitur per solutionem per 40. annos factam.
5	Moniales non idèo probantur esse divites quod edificaverint.	12	Privilegium amittit privilegatus per non usum, quando per eum stat quominus privilegio utatur.
6	Nec ex reptione aliquarum sine dote, si potuit subesse alia causa recipiendi.		
7	Expense & onera quae sunt extra vicium & vestium monialium, deducenda		

¶ Fuit

Fuit per Dominos resolutum, privilegium exemptionis decimarum concessum per S. mem. Gregorium XIII. Monialibus Assumptionis B. Virg. suffragari; fundamentum fuit, quia casus exemptionis literaliter legitur in d. privilegio, & auctoritas concedentis contrariis non potest, tantò minus voluntas, cum verba sint clara, ut ex lectura d. privilegii confirmantis, imò de novo innovantis privilegia Sixti IV. Leonis X. Clementis VII. & Pauli III. prædecessorum, & declarantis Monasteria Monialium tertii Ordinis S. Francisci, ac eorum bona quæcunque esse penitus libera, ac exempta ab omnibus decimis, primitiis & collectis, cum clausula, *sublata decreto irritante, & aliis derogatoriis derogatoriis*, pro quibus privilegia Rota resoluit in Zamoren. exemptionis decim. qua est Seraphini 951. Et in Cochen. decim. coram Orano 30. Januarii 1589. impressa par. 4. divers. dec. 240. ac alius duabus decisionibus in eadem causa factis coram eodem 17. Martii Et 17. Maii ejusdem anni ad favorem Monialium Conceptionis dicti Ordinis civitatis Conchen, contra Capitulum & Rectores tunc adversarios, super quibus fuit pro Monialibus lata sententia Rotalis confirmatoria duarum conformium in partibus latarum, illaque executi, ut patet ex executorialibus à Rota concessis 10. Junii 1589. in processu productis, Et laud. Roderic. q. regul. tom. 2. q. 4. art. 5. Et tom. 3. q. 7. art. 16. ubi registrat etiam d. privilegium S. mem. Gregorii XIII.

Verum quia contra d. privilegium plura opponerentur, idè sigillatim fuit illis, ut infra, responsum. Ad primum, quod careat derogatione dispositionis conciliaris, nuper de decim. qua debet esse individua, ut fuit dictum in Valentina decimar. 28. Novembris 1603. coram Card. Lancelloto responsum fuit, imò fuisse illi sufficienter derogatum, ut in puncto fuit resolutum in d. Conchen. decim. 17. Martii 1589. coram bon. mem. Orano confirmata dicta die 17. Maii ejusdem anni, de qua derogatione fuerat ordinatum, ut particulariter videretur, ut in d. dec. 240. par. 4. divers. in fine cum quibus & earum rationibus Domini transierunt.

Ad secundum, quod non sit verificata narrativa dicti privilegii, videlicet, quod singulæ Moniales non habeant congruam ducat. 25. auri de camera singulis annis, & sic extensio privilegii Pauli III. de duc. 16. ad 25. respondebatur, dictam narrativam esse justificatam ex depositionibus 11. testium in prima instantia examinatorum scorum provisorum Conchen. opumè concludentium super quarto, & quinto articulo de summa inopia dicti Monasterii, de ære alieno, quo est gravatum: qui benè sunt informati, cum plerique fuerint economi, & administratores, qui dicunt, in prædicto Monasterio semper adesse ad minus numerum 60. Monialium ultra famulas, & personas necessarias pro servitio Monasterii, annuumque redditum non excedere ducatos mille illarum partium, prout etiam affirmant testes Capituli super quinto videlicet 23. 24. 27. & 28. & sic apparet, quamlibet Monialem non habere congruam ducatorum 25. auri de camera propter solitum valorem ducatorum, & numerum prædictarum Monialium prout etiam deponunt in specie ex prædictis testibus Monialium

lium 4. 5. 6. 8. 10. & 11. in *summario* num. 2. quorum præcipue 6. optime coartatæ
 3 gativam, prout cæteri, quamvis directe super illa non deponant, sed virtualiter, cum
 fuerint administratores, & optimas reddant rationes. *Paris. conf. 16. numer. 14. lib. 4.*
Surd. consil. 196. num. 65. Farinac. de testib. quest. 65. num. 229. & fuit dictum in Capitu-
 4 *lari penſionis coram Litta apud Marches. de commiss. tom. 1. pag. 629. cum relatu per Ad-*
den. ad decis. sanctissimi 325. num. 27. quorum testium depositiones visæ sunt Dominis
 prævalere testibus Capituli, cum sint magis & melius informati, ut in *dicta decis. Ser-*
 5 *raph. 951. num. 7.* & meliores rationes assignent, quam dd. testes Capituli, qui gene-
 raliter deponunt de auditu, & non sunt de qualitate, & quantitate reddituum info-
 6 mati, ut ex lectura eorundem facile liquet: & qui etiam omnes fundantur præci-
 pue eâ ratione, quia Moniales fabricant satis amplum ædificium pro Ecclesiâ, &
 habitatione, quod non fecissent, nisi essent divites; quæ ratio est valde frivola, quia
 ultra quod vigesimus quartus ex eisdem testibus deponit, quod huiusmodi fabrica
 fuit illis necessaria ob angustiam domus, & Ecclesiæ, nec inde inferitur, quod Mo-
 7 niales sint divites, cum potuerint ædificare ex piorum oblationibus, & elemosinis,
 prout quotidie videmus in Urbe: sicut etiâ est frivola alia ratio, quod receperint do-
 8 tas Moniales sine dote; quia hoc non probatur, & quamvis fuissent receptæ sine
 dote, id fuit ratione peritiæ cantus in choro necessarii: aliâ enim semper recipi-
 9 tur cum dote solita, ut deponunt testes Capituli *Summ. Monialium. n. 3.* quod suffi-
 10 cit, ne dicantur receptæ in fraudem Capituli, *Seraph. d. dec. 951. n. 6.* neque exinde
 11 queretur, quod haberent congruam ducatorum 25. de camera pro qualibet, & mi-
 12 nimum si deducerentur expensæ necessariae pro servitio, & reparatione Ecclesiæ
 13 & conservatione reddituum, & aliæ quæ sunt deducendæ, ut per *Seraph. dec. 677. n. 11.*
 utique apparebit redditum etiam fore minorem, quam testes depoluerint.

Ad tertium, quod privilegium esset amissum per non usum, nedum decen-
 14 tis, sed quadragenariæ præscriptionis, quæ sufficit contra Ecclesiam juxta notata per
 15 *gl. in cap. cum accessissent. verb. melius videtur. & ibi omnes. de constit. & in cap. accesser-*
 16 *tibus de privileg. Ruin. conf. 163. in fin. vol. 5. Gabr. conf. 162. in princ. lib. 1.* Reliquum
 fuit non adesse cursum quadraginta annorum necessarium contra Ecclesiam, & Or-
 17 dinem Monialium S. Claræ, cui fuit concessum privilegium, ut est text. in *dicto cap. cum ac-*
 18 *cedentibus, & ibi post. gl. D. D.* & idem notatur communiter in *dicto cap. cum ac-*
 19 *cessissent & ibi Doct.* quia tempus hoc non intervenit, cum privilegium Gregorii inco-
 20 cessum de anno 1581. & lis coepit à Monialibus de anno 1616. secundo, quia ex quâ
 21 possessione exemptionis aliorum Monasteriorum ejusdem Ordinis fuit conserva-
 22 tum jus dicti privilegii huic Monasterio, ad instar patronorum, quam conclusionem
 23 approbavit *Rot. in d. duabus decis. Orani. & coram Seraph. dicta decis. 951. num. 1. & 2.*
 24 Tertio, quia non potuit amitti per non usum, stante decreto irritanti prohibitivo,
 25 de quo infra, quod tollit præscriptionem, cum constat de intentione Principis, cui de-
 26 rogat.

rogari non potest, ut ex Archid. Joan. And. & Gem. Felin. in d. e. cum accessissent n. 30. vers. quarto limita, qui allegat. dec. Rot. a. 9. 3. de privul. in antiq. Ruin. cons. 228. n. 11. in fin. l. 1. Menoch. presumpt. 41. l. 6. n. 10. & tenuit Rot. in eadem dec. 240. parte 4. divers.

Ad quartum, quod privilegium fuit amissum per contraventionem, quia Moniales solverunt decimas ultra 40. annos juxta notata per DD. cap. cum accessissent, & accedentibus. Respondebatur primò non constare de solutione quadragenaria facta per Moniales post privilegium Gregorii, quia non effluerunt quadraginta anni à die concessionis usque ad diem motæ litris, neque ante dictum privilegium; nam licet de terris à Monialibus nunc possessis fortè fuerint solutæ decimæ ultra quadraginta annos; testes tamen concludenter non probant; quia deponunt terras prædictas fuisse quondam Isabellæ dictæ pediala, quæ illas possedit usque ad obitum, & in illis Monasterium hæredem instituit: neque testes percutiunt tempus, à quo Moniales illas ceperint possidere, ut proprias, ita ut præscriptionem contra Moniales probare possent; qui testes alias terras, exceptis prædictis, sic uti supra relictis Monasterium possidere nesciunt, ut deponunt Summario cap. n. 3. & nihilominus propter supervenientiam privilegiorum Pii V. & Gregorii XIII. & usum aliorum Monasteriorum ejusdem Ordinis fuit interrupta quælibet præsentia præscriptio, ut in dictis decisionibus Conchen. supra relatis. Secundò nec dicto decreto irritanti impediens, posse per contraventionem privilegio derogari, ut latè per Felin. Ruin. Menoch. & Rot. suprarelatos. Tandem videbatur probandum pro capitulo, quod post privilegium Pauli III. loquens de ducatis 16. & aliud Gregorii XIII. de ducatis 25. Moniales de tempore præsentis solutionis decimarum non habuerint dictam congruam ducatorum 16. & respectivè 25. privilegium enim non amittitur, nisi quando illud habens est in causa privilegii, & per eum fiat, quo minus eo utatur, ita ut exinde resultet ejus negativa. Gl. fin. in cap. Abbate de verb. signif. ubi Butr. n. 24. vers. 2. Abb. n. 18. & alii. Surd. conf. 419. n. 27. & 28.

Et ita decimam utraq; parte informantem.

DE-